

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349 za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 130
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedelja in
dneva po prežniti

Velegreznica

Življenje, naj se razvija v še toliko območju, je enota. Res ima vse, kar je, se dogaja in razvija, svojo lastno zakonitost in veljavo. To resnico je odločno potrdil že doctor angelicus, največji filozof zapada. Po svojih zakonih se razvija politično, kulturno, gospodarsko življenje. Toda med vsemi temi in drugimi območji naravnega življenja je gotov red, je nad- in podrejenost, so vrednote višjega in nižjega reda in medsebojna zveza; samostojnost vsakega življenjskega območja je le odnosa. Vse naravni red pa ima tako svoj izvor, kakor svojo utemeljenost in končen smoter v nadnaravnem redu božanstvenega.

Če človek, oziroma človeštvo preneha stvari gledati s tega vidika, začneja kriviti nizdol, spočetka počasi, potem vedno nagleje. Danes nam je to popolnoma jasno. V svojem že čisto boleznem stremeljenju po vedno večjih storištvah na polju civilizacije je moderni človek izgubil svojo naravno orientacijo k Najvišjemu, je samega sebe in svoje storitve pobožanstvil in čisto pozabil na svojo in vsega bitja odvisnost od Stvarnika. S tem je porušena enota človeškega ustvarjanja na vseh področjih, kar je uprav bistveni znak naše dobe. Politika noče imeti nobene zveze z načeli ostalega duhovnega življenja in pravi, da so njeni zakoni neodvisni od »običajnih« etičnih norm. Veliki (in žalibog čedaljebolj tudi mali) gospodarski obrati nočejo vedeti o zakonih občestvene ljubezni, socialnega sožitja in medsebojne moralne odgovornosti: gospodarstvo ima čisto svoje »železne« zakone brezobzirnega pridobivanja. Amerikanska kultura mehanizirajoče in racionalizirajoče industrializacije se postavlja v čedalje večje nasprotje s staro evropsko humanistično kulturo. Vse to je povzelo v markantnem stavku P. Lipperta: »Sodobno kulturno življenje je v razpadanju tega, kar je Bog v svojem stvariteljskem in odrešiteljskem načrtu medseboj zvezal — v podiranju vseh mostov, ki vodijo od gospodarstva do etike, od kulture do religije, od politike do cerkve, od notranjosti do znanosti, od obratne delavnosti do milostnega življenja, od narave do nadnarave.« Dobra je svetna kultura, dobra znanost, dobro proizvajanje dobrin, dobra tehnika, dober napredek na sebi, greh je v odnosu in zadržanju človeka do teh stvari, v napačnem vrednotenju teh dobrin, v anarhični brezredni osamosvojitvi enega življenjskega območja od drugega, in končno v obrezboženju nature in življenja od strani človeka.

Boljši del človeštva to dobro čuti, mnogi slutijo, velike množice pa žive tja v en dan, zaslužene materije. Najbolj se brezbožnost, brezobzirnost in brezdušnost sodobne civilizacije opazi v velemestu, tem strašnem čudovišču naše dobe. Ford, ki je še nedavno v najbolj rožnatih barvah opeval sijajno bodočnost amerikaniziranega gospodarstva in kulture, prorokuje danes velemestu pogin, ker ubija vire višjega duhovnega življenja. Velemesto je ogromna greznica, v katero se steka gnoj iz obolelega človeškega organizma vsega planeta. Velemesto se je najbolj odtujilo religioznim vrednotam, v njem propada rasa tako fizično kakor moralno, socialno življenje se pa po nakopičenju bogastva v rokah maloštevilnega bogatinstva na eni ter osiromašenju množice na drugi strani v neizprosni razredni borbi razdira.

Velemesto, v katerem je čim večje število ljudi, ki so izključno zaposleni in pridobitnem življenju, »racionalno« slabačeno na čim manjšem prostoru, nima nobene tradicije; ljudje prihajajo in odhajajo; enota jezika, nravi in tradicije je porušena; nič ni stalnega; rodbinsko, sosedsko, farno, sploh vsako naravno občestvo je zamenjano po organizacijah z vnanjim, navadno pridobitnim smotrom; življenje se vrši uradoma, je v pravem pomenu besede ustrojeno; velemestna administracija je sam aparat in obrat brez vsakega osebnostnega značaja; že stil velemesta je brez duše; kamenita puščava pravokotnih drug na drugega naškatljanih bivališč ljudi, kojih bog je, kar bodo zaslužili, pridobili, prisvojili. Cerkev, to središče dobrega, lepega in resničnega, posvečevalka življenja, bivališče Evharistije, izginja med nebotičniki, stanovanjskimi velekasarnami in veleprodajalnimi; za »razvedrilo duha« služi bar, dancing, revija stotin golih žensk. Brez miru, brez možnosti, da bi se pogolobil vase, da bi si staval največja končna vprašanja o izvoru, pomenu in smotru bivanja, brez prave lepote in brez zveze z naravo, od katere je čisto odtrgan (znani weecend je pač le spakota), je človek velemesta religiozno usahel in moralno osiromašen živ stroj, ki si

Zdravstveno stanje našega naroda

V Sloveniji umrljivost najmanjša — Največji prirastek v Srbiji

Belgrad, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je izdalo statistiko o stanju nalezljivih bolezni, o zdravstvenem stanju našega naroda in o gibanju prebivalstva. Pregled nalezljivih bolezni vsebuje dobo zadnjih pet let ter navaja, da so padle v dobi zadnjih pet let kože za 97%, pegasti legar za 93%, griža za 82%, škrlatin-ka za 2%, medtem ko je difterija narastla za 4%, trebušni tifus pa za 13%. Malaria je v zadnjih petih letih pri nas zelo popustila. Kar se tiče nalezljivih bolezni, vladajo najslabše razmere v Vojvodini, takoj za njo pa pride Slovenija, najmanj nalezljivih bolezni je v Bosni in Hercegovini ter Srbiji. Seveda je pri tem vpoštevat, da se v Sloveniji skoraj vsak slučaj točno prijavi, dočim se to drugod ne dogaja. Zanimivo je, da je od 1000 obolelih v Sloveniji umrlo najmanj, to je okrog 6%, drugod pa do 12%. Od vseh nalezljivih bolezni razsaja v Sloveniji najbolj griža, in sicer glede števila obolelih in smrtnih slučajev. Število je dvakrat večje, kot drugod. Tudi na škrlatinki jih v Sloveniji največ oboli, toda jih

najmanj umre, ker so preventivne mere boljše, kakor drugod. Tudi davica je razširjena v Sloveniji trikrat bolj, kot po drugih pokrajinah. Značilna je ugotovitev, da umre na 100 tisoč prebivalcev v Belgradu 330 ljudi na tuberkulozi. To število je napram drugim krajem, kjer znaša od 50 do 200, zelo veliko. Leta 1921. je ležalo v vseh bolnicah, 109 po številu, 151.173 ljudi, od katerih jih je umrlo 752.

O gibanju prebivalstva navaja statistika, da je bilo l. 1922. v Srbiji rojenih 132.913, leta 1926. 174.550 ter znaša prirastek leta 1922. 14.90% in l. 1926. 21.60%. Na Hrvaškem je bilo l. 1920. rojenih 97.497, l. 1922. pa 88.272 ter znaša prirastek na 1000 prebivalcev leta 1920. 13.42%, l. 1922. pa 18.11%. V Sloveniji je znašalo število rojstev l. 1921. 32.450, leta 1927. 33.474 in znaša prirastek l. 1921. 8.56%, l. 1927. pa 11.36%. V Vojvodini je bilo l. 1922. rojenih 40.172, l. 1926. pa 42.538 in prirastek znaša 6.31% oziroma 9.31%. V Bosni in Hercegovini je bilo rojenih l. 1920. 70.784, l. 1926. pa 80.054 ter znaša prirastek za l. 1920. 15.12% in za l. 1926. 17.96%.

Kako ohranimo zvezo z izseljenci

Zanimiva debata na splitski konferenci

Split, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Danes se je v Splitu nadaljevala konferenca o izseljeniškem vprašanju. Vodil je konferenco načelnik ministrstva za socialno politiko Dušan Jeremič. Razpravljali so v prvi vrsti o razmerju izseljeniške službe z našimi konzularnimi predstavniki v inozemstvu in o načinu, kako se naj ohranijo zveze izseljencev z domovino.

Pogovor je nanesel tudi na ameriško državljanstvo naših izseljencev ter obvezo izseljencev na vojaško službo v naši državi. G. Lupis je stal na stališču, da se preide preko tega dejstva, med tem ko je načelnik osrednjega tiskovnega urada Marjanovič izjavil, da ni vseeno, če naši izseljenci sprejmejo ameriško državljanstvo ali ne. Dr. Artur Benko je govoril za to, da se uvedejo na naših univerzah stolice o anglosaškem pravu, po katerem sodijo tisoče naših izseljencev. Franciškan o. Kazimir Zakrajšek je govoril o potrebi vezi med izseljenci in našimi konzulati ter o potrebi sodelovanja z izseljenci v naši državi. Zavzema se za stališče g. Lupisa

in pravi, da se izseljencem ne sme zameriti, če sprejmejo ameriško državljanstvo. Naglasil je, da so naši ljudje v Ameriki dobro organizirani. Glede verskih šol pravi načelnik Marjanovič, da ne morejo ohraniti narodnostnega čuta izseljencev. Franciškan Zakrajšek pa mu ugovarja ter ugotavlja, da so ravno verske šole pri katoliških izseljencih ohranile narodnostno zavest do tretje generacije, dočim se je ista pri srbskih izseljencih zgubila že v drugi generaciji. Nadalje se zahvaljuje ministru Drinkoviću, da je omogočil gotovo kvoto za katoliške sestre v Severni Ameriki ter govoril o vlogi, ki jo vršijo katoliške sestre med izseljenci. Najprej cerkev, potem šola in tisk, pravi Zakrajšek, bodo ohranile narodnostno čustvovanje naših ljudi. G. Bartulica priporoča osnovevanje akademije za izseljeniško vprašanje. Govoril je še dr. Nedeljković o italijanski izseljeniški politiki ter predlagal, da se ustanovi ameriško-jugoslovansko društvo. Nato je bila konferenca zaključena.

Komunističen atentat v Zagrebu

Belgrad, 6. avg. (Tel. »Slov.«) O zagrebškem atentatu je izdano sledeče službeno obvestilo: »Nocoj ob pol 1 je pred orožniško vojašnico na Varoševi cesti v Zagrebu eksplodirala patrona, napolnjena z eksploz. snovjo. Orožnika, ki je bil pred vrati na straži, je pahnilo na tla ter je dobil nekoliko poškodb

lahkega značaja. Eden atentatorjev je takoj pobegnil v smeri proti trgu Reolski, kjer ga je hotel stražnik prijeti in ustaviti. Atentator je pa stražnika ranil ter pobegnil. Misli se, da je to maščevanje komunistov radi zadnjega dogodka v Somboru.«

Veliko imenovanje v notranjem ministrstvu

Belgrad, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Na predlog predsednika ministrskega sveta in notranjega ministra, generala Petra Živkovića je Nj. Vel. kralj podpisal ukaz, s katerim se postavlja za načelnika oddelka za državno zaščito v notranjem ministrstvu v 3. skupini I. kategorije Matković Dobrica, veliki župan bačke oblasti; za načelnika oddelka za javno varnost v istem ministrstvu v 3. skupini I. kategorije Todorič Radimir, načelnik oddelka za Banat, Bačko in Baranjo; za velikega župana bačke oblasti v 2. skupini I. kategorije Jovanović Milan, dosedanji veliki župan niške oblasti; za velikega župana niške oblasti v 2. skupini I. kategorije Vilko Baltić, dosedanji veliki župan belgrajske oblasti; za velikega župana belgrajske oblasti v 2. skupini I. kategorije Matić Gjorgje, veliki župan kosovske oblasti; za velikega župana kosovske oblasti v 2. skupini I.

kategorije Filipović Mihajlo, divizijski general v pokoju; za velikega župana sremske oblasti v 2. skupini I. kategorije Miovič Svetomir, divizijski general v pokoju; za velikega župana travniške oblasti v 3. skupini I. kategorije Gjorgjevič Gjorko, sodni polkovnik v pokoju; za glavna nadzornika ministrstva notranjih zadev v 3. skupini I. kategorije Kuzmanović Aleksander, dosedaj načelnik v istem ministrtvu, in dr. Otmar Pirkmajer, istotako dosedaj načelnik notranjega ministrstva; za nadzornike v notranjem ministrtvu so imenovani: Krasojevič Janičija, veliki župan sremske oblasti in Hanžeković Marijan, dosedanji veliki župan travniške oblasti, ter svetniki istega ministrstva: Jovanović Rado, Kocič Peter in Vlaškanin Milorad. Z istim ukazom so tudi imenovani nekateri policijski uradniki v Zagrebu in Zemunu.

življenje lajša in oraznoliči z raznimi surogati; eni v brezmejnem lekošju, drugi v sirovih ekscesih.

Moralna izprijenost velemesta je strašen fenomen. Prašanje kriminalista, policista, zdravnika, socialnoskrbstveni urad, dušnega pastirja, učitelja, kaznilniškega uradnika. Velemesta imajo svoje velike, organizirane tolpe zločincev z nešteti pomagači, policija se mora z njimi boriti s strojnimi puškami in oklopnimi avtomobili. Kriminaliteta nedoletnih raste v strahoviti progresiji. Prostitucija ima neizmerno polje delavnosti, če prištejemo

vse obrti, poklice in institucije, ki k njej navajajo od direktnega vodnika do nesramnih plakato v revij za »modno kulturo telesac«. To so rakrane, ki daleč naokoli vse okužijo.

Mi nimamo velemesta, imamo pa že te in one velemestne pojave. Gotove vrste periodična in knjižna literatura skuša vse te pojave olepšati, pa to je deloma samoprevara deloma namerna prevara. Vsi ti znaki »napredujoče kulture« so v resnici znaki propadanja. Resnica pa je na drugi strani, da se pod skorjo obolelega narodnega in ljudskega organizma čutijo prepordilni sokovi. Vse dušno pastir-

Kralj na Bledu

Belgrad, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Krst kraljeviča se vrši v nedeljo, dne 15. avg. Vlado bo zastopal minister dr. Korošec.

Nj. Vel. kralj je dospel danes na Bled ob polenajstih dopoldne v spremstvu dvornega maršala Dimitrijeviča in prosvetnega ministra Maksimoviča.

Zavod sv. Hieronima zopet urejen

Belgrad, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Sročni je prispel v Belgrad rektor rimskega zavoda sv. Hieronima dr. Magjerac. Na kolodvoru so ga pričakovali minister dr. Korošec, belgrajski župnik Wagner in lepo število prijateljev. Danes se je rektor oglašil v pravosodnem ministrtvu kot svojem resornem ministrtvu. O trenutnem stanju tega zavoda, ki je bil nedavno predmet nesoglasij med našim ministrtvom in Vatikanom, je dobil Vaš dopisnik sledeče izvirne podatke: **Zavod sv. Hieronima** je sedaj popolnoma urejen ter se normalno razvija. Trenutno je v njem sedem gojencev iz škofij Sarajevo, Djakovo, Krk, Split in Hvar, ki študirajo na gregorijanski univerzi ter orientalskem in arheološkem institutu. Napredek gojencev je zadovoljiv. Razmerje med zavodom in Vatikanom ter med zavodom in našim vatikanskim poslanštvom je ugodno. V zavodu se trenutno vrše popravila, da bo lahko služil v reprezentativne namene. V njem so jugoslovanski cerkveni dostojanstveniki sprejemali goste in imeli konference. Premoženje zavoda je toliko, da bi se lahko vzdrževal iz vsake škofije, ki so našteje v breve Leona XIII. »Gentem Slavorum« iz l. 1901, po en gojenec. Število gojencev je sedaj majhno zato, ker jugoslovanske škofije tudi pri najboljši volji radi povojnih razmer ne morejo pošiljati svojega duhovskega naraščaja na nadaljne študije, ker duhovnikov povsod primanjkuje. Ko so bili zadnji jugoslovanski škofje v Rimu, so izjavili, da bo to pomanjkanje trajalo še tri leta. Potem pa bo duhovniškega naraščaja že toliko, da bo lahko vsaka škofija poslala več kot enega gojenca v zavod. Pravico, pošiljati gojence v zavod sv. Hieronima, imajo škofije v Hrvatski, Slavoniji, Bosni in Hercegovini, Dalmaciji ter Črni gori. Ali se bodo v bodoče sprejemali gojenci tudi iz drugih škofij, trenutno ni bilo mogoče ugotoviti, ker Vatikan skrbno čuva ugotovljene pravice ter je to vprašanje odvisno od tega, kako se bo Vatikan sporazumel v tem vprašanju s političnimi oblastmi v Belgradu. V ostalem pa še čaka na sklenitev novega konkordata, kjer bo gotovo tudi zavod sv. Hieronima igral svojo vlogo. Uprava zavoda obstoji iz rektorja, vicektorja, spiritala in dveh članov upravnega sveta, ki bivata izven zavoda. Vsa ta mesta zasedajo Jugoslani. Za prihodnje leto se pričakuje devet gojencev. Razmerje med Vatikanom in našo vlado je, kakor rečeno, glede zavoda sv. Hieronima obojestransko končno urejeno in je pričakovati, da v bodočnosti ne bo zavod več kamen spodtike.

Jugoslovanski oficirji na Poljskem

Varšava, 6. avgusta. Jugoslovanski oficirji so došli danes v trdnjavo Modlin blizu Varšave, ter so prisostvovali zgraditvi pontonskega mosta po poljskih pionirjih. Most v dolžini 426 m je bil zgrajen v 41 minutah, kar je izzvalo občudovanje jugoslovanskih oficirjev. Jugoslovanski general Belić je čestitil poveljniku pionirskega bataljona. Za tem je bil prirejen jugoslovanskim oficirjem banket v modlinskem oficirskem domu, na katerem je bilo izrečenih več govorov. Med drugimi je govoril tudi general Belić. Po banketu je bila izvršena smotra šestih pionirskih polkov poljske vojske.

stvo, socialnoreformno in mladinskovzgojno delo danes v bistvu obstoji v nalogi tem obnovenim silam pomagati do predora. V tem je tudi vse bistvo in ves pomen velikopoternega globoko zamišljene katoliške akcije sedanjega papeža. Pa to je problem za drugikat. Danes bi opozorili na to, da gotovi pojavi razpadanja segajo tudi v našem malem narodu iz mesta notri v kmetske domove: na primer ločitev zakona! O tem še pred petdesetimi leti na kmetih ne bi bil nihče niti sanjal. Stvar kliče vse ljudi dobre volje na delo ozdravitve in obnove.

Globok utis jugosl. note v Sofiji

Sofija, 6. avg. Jugoslovanska nota, ki je bila izročena bolgarski vladi zaradi rešitve raznih spornih vprašanj in ugotovitve nevtralnega cone, je izzvala v tukajšnjih političnih krogih veliko senzacijo. Tekom razprave o tej noti so se pokazale globoke razlike, ki obstojajo med posameznimi vladnimi skupinami.

Sofija, 6. avgusta. Skupina Cankova je nezadovoljna z zunanjo politiko Ljapčeve vlade, ki jo obtožuje zaradi njenih neuspehov. V sporu med posameznimi skupinami stopa čimdalje bolj v ospredje »Demokratski Zgovor«. List »Preporoc« je že objavil oster članek proti skupini Cankova. »Utro« se bavi z napadi skupine Cankova na zunanjo politiko ministra Burova in pravi, da obstoji v krogih demokratskega zgovora nezadovoljstvo zaradi napadov pristašev Cankova na vlado. List trdi, da obstojata dve skupini, ki imata večino v demokratskem zgovoru in napoveduje odstop Cankova s položaja predsednika sobranja že pred otvoritvijo novega zasedanja, ker je na tem položaju resna ovira vladni politiki. List smatra, da bo oktobrsko zasedanje sobranja polno iznenadenj.

Sofija, 6. avgusta. Za jutri je napovedana seja ministrskega sveta, ki se ji pripisuje veliko važnost. Predsednik vlade Ljapčev se bo vrnil v Sofijo tekom jutrišnjega dneva, zunanji minister Burov pa zvečer.

Cankov pri Ljapčevu

Sofija, 6. avg. Ljapčev in Cankov sta imela včeraj sestanek v Camčuriji. Današnji dopoldanski listi trdijo, da je bil ta sestanek le slučajen. O tem slučajnem sestanku pa se vendarle mnogo govori in se spravlja v zvezo s političnim položajem. Cankov se bo vrnil v Sofijo v četrtek.

Vse manifestacije ob obletnici Radičeve smrti prepovedane

Zagreb, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Načelnik policije je prepovedal ob obletnici Radičeve smrti vsake manifestacije oziroma demonstracije ter utemeljuje to prepoved s tem, da nameravajo komunisti tudi te žalne manifestacije izkoristiti v svoje namene ter privedi do oboroženega spopada med demonstranti in organiziranimi organi javne oblasti.

Razstava našega napredka

Belgrad, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Naša država bo za časa jesenskega zasedanja Društva narodov priredila v Ženevi razstavo, na kateri bo pokazala, kaj je naša država storila na kulturnem, zdravstvenem in socialnem polju v zadnjih desetih letih. O priliki razstave se bodo vršila tudi predavanja. Organizirala bo sta razstavo finančni minister dr. Švrljuga in tajnik trgovskega ministrstva Grgašević.

Opatijska konferenca

Sušak, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Naša komisija, ki razpravlja z italijansko komisijo v Opatiji o ureditvi prometa v reški luki in bazenu Thon de Revel, je danes nadaljevala svoje delo, ki bo trajalo še kakih šest do osem dni. Člani komisije so se porazdelili na sekcije in obravnavajo v glavnem tehniške zadeve. Z velikim zanimanjem se zasleduje delo te konference, ker je znano, da so naši gospodarski pomorski krogi proti sprejetju bazena Thon de Revel v našo eksploatacijo.

Belgrajske vesti

Seja ministrskega sveta se je vršila danes dopoldne.

Ministra dr. Korošec in Radivojevič sta danes oddajala oziroma sprejemala posle pri zamenjavi ministrstev. Jutri dopoldne ob 10 bo prevzem poslov gotov.

Odlikoval je predsednik grške republike našega kmetijskega ministra dr. Frangeša z redom velikega križa Feniksa I. vrste.

Kmetijsko ministrstvo demantira vesti, da bi se pokvarile večje množine žita v naši državi. Na Reki se je danes vršila seja naših in italijanskih zastopnikov, na kateri se je razpravljalo o ureditvi dovoza in prodaje mleka.

Pogajanja za sklenitev jugoslovanske španske trgovinske pogodbe se v kratkem prično.

Moderna trgovinska razstava, ki bo trajala do 15. oktobra, je otvorjena v Brnu. Naša država se razstave ni udeležila, ker so jo nanjo prepozno povabili.

Kredit 3 milijone dinarjev je odobrila Narodna banka glavni zvezi srbskih kmetijskih združenj, da organizirajo skupno prodajo žita, zlasti koruze in pšenice.

Šimen Makso, arhivski uradnik oblastne tehnične uprave v Ljubljani, je vpokojen.

Žensko okostje najdeno pod Triglavom

Bohinjska Bistrica, 6. avg. Včeraj dopoldne so turisti v snežišču nad Aleksandrovim domom ob Kučevju potli naleteli na človeško okostje. Po vsej verjetnosti gre za okostje mlade ženske. Kostni so še dobro ohranjene, bile pa so raztresene; o nekaterih delih ni sledu. Dobro pa je še ohranjen slannik. — Okostje so prenesli do Aleksandrovega doma ter pokopali v planinski grob ob poti, ki vodi k Sedmerim jezerom. Ali gre za zločin ali za nesrečo, se še ni moglo ugotoviti.

Otvoritev haške konference

Pozdravni govori delegatov — Odločen nastop Snowdena proti razdelitvi ključa Youngovega načrta — Ostra pisava francoskih listov proti angl. stališču — Amerika z Youngovim načrtom nezadovoljna

Haag, 6. avg. (Tel. »Slov.«) V sejni dvorani nizozemske druge zbornice je bila danes ob 11 otvorjena haška konferenca 1929, kakor se uradno imenuje. Mesto je v zastavah. Pred palačo se je že dolgo pred začetkom zbrala velika množica ljudi, ki so čakali na prihod raznih državnikov. Na trgu pred palačo je tako zvana viteška dvorana, ki je bila nekdanj cerkev in v kateri se nizozemski parlament ob začetku zasedanja slovesno odpravlja. V tej dvorani bo tudi danes zvečer nizozemska vlada slovesno sprejela delegate konference.

V Haagu se je zbralo nad 300 časnikarjev iz vseh držav, za katere je težko dobiti prostora. Klub temu, da je bilo na razpolago le malo časa, so holandske organizacije hitro pripravile potrebno, vendar pa bo še preteklo nekoliko časa, da se začne pravo delo konference, ker se posamezne delegacije še niso mogle urediti. Povsod je še polno neodprtih zabojev s spisi, pisalnimi stroji itd.

Necojšnja ponočna seja se bo predvsem bavila z delovnim načrtom. Za generalnega tajnika konference bo najbrže imenovan Anglež Hankey. Tri glavne delegacije stanujejo daleč vsakebi, Francozi v Haagu, Nemci v Scheweningu, Angleži pa v Wassenaarju.

Iz krogov delegacije se doznava, da ima Briand namen, doseči pri vseh državah najprej načelni sprejem Youngovega načrta in da bi se šele potem obravnavalo o razdelitvi nemških anuitet. Najbrže bo Briand hotel izposlovati, da se najprej posvetujejo države sklicateljice o Youngovem načrtu, potem pa se bodo po načelnem sprejemu pritegnile k razpravi tudi male države.

Otvoritev konference

Otvoritveni seji je prisostvoval holandski zunanji minister Belaerts, na čigar kratki pozdravni nagovor je odgovoril Briand kot senior konference. Izjavil je, da se sedaj vedno bolj uvideva, da vojna ni več nobena dobra kupčija, niti za one ne, ki vojno dobijo. Po Briandu je govoril dr. Stresemann, da mora gospodarski rezultat konference imeti tudi politične posledice, in sicer tudi za države, ki se vojne niso udeležile. Stresemann upa, da bo kmalu prišel čas, ko bodo končno padle carinske meje in barikade v trgovini. Končno je govoril Snowden, ki je naglašal pomen Haaga kot mirovnega mesta ter izrekel besedilke za hitro ozdravljenje Brianda in Stresemanna. Nato je bila prva plenarna seja zaključena.

Popoldanska seja

Haag, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Popoldne ob 15.30 je bila pod predsedstvom Jasparsja prva tajna delovna seja, katere so se udeležili vsi voditelji delegacij, dočim časnikarji niso imeli pristopa. Na tej seji se imajo določiti razni odbori, predvsem pa glavna odbora za čisto politična ter finančna in reparacijska vprašanja. Boj gre za to, ali naj se v politični odbor sprejmejo tudi male države. Kakor doznava Vaš dopisnik, je na popoldanski seji prvi govoril angleški finančni minister Snowden, ki je govoril v zelo ostrem tonu in takoj začel glavno točko bodočih debat, to je razdeljevalni ključ za Youngov načrt. Snowdenov govor je trajal eno uro.

London, 6. avg. (Tel. »Slov.«) »Daily Telegraph« izjavlja, da pošiljatev »malo kompetentnega« tajnika pariškega amer. posla, štva kot opazovalca v primeri z ameriškim zastopstvom na londonski reparacijski konferenci l. 1924 po Kellogu odkriva dejstvo, da v

Washingtonu Youngovega načrta v primeri z Davesovim ne odobravajo, ker sta Hoover in Mellon proti temu, da so v Youngovem načrtu reparacije zvezane z medzavezniki dolgov. V uradni ameriški tiskovni izjavi so tudi proti ustanovitvi mednarodne reparacijske banke.

Kritika francoskega časopisa

Pariz, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Francoski listi zelo ostro kritizirajo Snowdenov nastop. »Matin« piše, da se je pri takem sovražnem nastopu bati za konferenco sploh. »Petit Parisien« pravi, da bo Snowden prisilil Francijo do največje odločnosti, če bo že danes položil na mizo pest in zahteval revizijo Youngovega načrta. Listi že predlagajo, da bi se razprave o izpraznitvi Porenja odgodile, da se s tem prepreči »vojna na dveh frontah«, na eni strani proti Angliji in Youngovemu načrtu, na drugi strani pa proti Nemčiji in izpraznitvi Porenja. »Petit Parisien« zahteva, da se mora najprej zagotoviti v finančnem odboru sprejem Youngovega načrta in da šele potem pride na vrsto izpraznitev Porenja. Sauerwein izjavlja: Če se bo preveč popuščalo angleškim mahinacijam, se bo debata strašno zmehala.

Likvidacija vojne je predvsem čisto nemško-francoska zadeva. Konferenca bo in mora dovesti do uspeha, če bi se Nemčija in Francija mogli zediniti. List »Republique« voditelja radikalne stranke Daladiera, izjavlja, da je uspeh odvisen samo od dobre volje Francije in Nemčije. Nemci bi v resnici zelo težko trdili, da bi bila še nadaljnja zasedba Porenja za nekoliko mesecev zanje velika škoda, ravno tako pa ima na drugi strani za Francijo komaj še praktično vrednost. Ravno tako je s kontrolno komisijo, ki Nemčije nič ne ovira, za Francijo pa je brez vrednosti. Dalje nima Francija nobenega povoda, da bi vrnila brez ljudskega glasovanja saarsko ozemlje pred letom 1935. Za Nemčijo ni nobene nujnosti, da bi to ozemlje morala zahtevati nazaj takoj. Zmota je misliti, da bi mogla kakšna pogodba ostati v veljavi 62 let. Gospodarske potrebe bi v tem času gotovo sišle na to, da se stare vojne naprave odpravijo. Važno je sedaj, da se izgradijo organizacije miru, ne pa organizacije groženj in sankcij, važnejša je ustanovitev združenih evropskih držav.

Podrobnosti s tajne seje

Haag, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Prva resnična delovna seja haške konference je trajala nad dve uri. Seje se je udeležil tudi predsednik nemške državne banke dr. Schacht, ki je pravkar dospel v Haag. Najprej je bil izvoljen za predsednika seje belgijski ministrski predsednik Jaspars. Nato se je govorilo o tehničnih formalnostih in nadaljnjem poteku ter organizaciji konference in imenovali generalno tajništvo pod vodstvom člana angleške delegacije sira Mavricija Hankeya. Nato je sledila debata o vprašanju, ali naj se konferenca najprej razdeli na dve, že dolgo nameravani komisiji za politiko in reparacije, ali pa naj se še prej otvori generalna debata o Youngovem načrtu. Snowden je v skoro enournem govoru razložil angleško stališče k Youngovemu načrtu. Priznal je sicer, da pomeni Youngov načrt rešitev reparacijskega vprašanja v mejah nemške plačilne zmoglosti in izjavil, da je v tem oziru tudi angleška vlada načelno za Youngov načrt. Strinja se tudi z razdelitvijo plačil na 37, odnosno na 59 let. Nato pa je v tem ostrejšem tonu kritiziral razdelitev nemških reparacijskih plačil.

Krvava stavka romunskih rudarjev

Vojaštvo streljalo — 10 rudarjev ubitih

Sofija, 6. avg. »Rador« poroča, da so včeraj pričeli stavkati delavci premogovnika Helena v Lupeniji v dolinu Žiu. Po dveh urah so se jim pridružili tudi delavci rudnikov Karolina in Stefan. Število stavkajočih znaša 3800. Stavkajoči delavci so zavzeli električno centralo in jo imeli zasedeno vso noč. Vслед prekinjenja električnega toka je bilo tudi prekinjeno funkcioniranje dvigal v rovi in strojev za črpanje vode, zaradi česar so bili izpostavljeni nevarnosti delavci, ki so v premogovnikih, kakor tudi premogovniki sami. V stavkovni revir je došlo

vojaštvo z državnim pravdnikom, nakar je prišlo do pogajanj med državnim pravdnikom in delavci, ki pa niso uspela. Državni pravdnik je zahteval od delavcev naj se razidejo, pri tem pa je bilo izstreljenih od strani delavcev več strelcov na vojake. Vojaštvo je bilo prisiljeno streljati iz pušk, pri čemer je bilo ubitih 10 delavcev, več pa ranjenih. Vzrok stavke je nezadovoljstvo, ki ga je povzročilo ukinjenje delovne pogodbe. Stavka nima niti malo komunističnega značaja.

Komunistični nemiri v Kolumbiji

New York, 6. avg. (Tel. »Slov.«) V republiki Kolumbiji so izbruhnili komunistični nemiri. V raznih mestih je prišlo do hudih spopadov med njimi in policijo. Nastopiti je moralo vojaštvo. Do sedaj je bilo deset mrtvih in mnogo ranjenih. Aretiranih je bilo 130 komunističnih agitatorjev. Položaj je tem resnejši, ker se del čest brani nastopati proti komunistom.

Dunajska vremenska napoved. Še boljše in toplejše vreme.

Dnevni red zasedanja D. N.

Pariz, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Tajništvo Društva narodov objavlja danes dnevni red 56. zasedanja sveta Društva narodov, ki se bo začelo 30. avgusta pod predsedstvom perzijskega zastopnika. Začasni dnevni red obsega ducat raznih vprašanj. Mnoga mesta zavzemajo gospodarska vprašanja, tako n. pr. svetovna kriza v sladkorni in premogovni industriji, vprašanje mednarodnih kartelov itd. Razen tega je na vrsti madjarsko optantsko vprašanje in več manjšinskih peticij.

Uspeh protivenizelistov

Atene, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Za župana je bil izvoljen v Atenah član protivenizelistične skupine, v Solunu pa je dobil večino glasov rojalist. Dasi občinske volitve niso političnega značaja, pa je vendar izvolitev velikega števila protivenizelističnih ali neodvisnih županov vzbudila veliko pozornost in se živahno komentira.

„Zeppelin“ v Lakehurstu

New York, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Od nedelje jutraj dalje si je 60.000 ljudi ogledalo zrakov »Zeppelin« v Lakehurstu. Dr. Eckener osebnost vodi dela za napolnitev zrakovplove z vodikom in modrim plinom. Za povratek v Evropo, ki še ni natanko določen, je že sprejetih 18 potnikov.

Fašistovski zaupniki v obratih

Milan, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Pod predsedstvom Mussolinija so se vršila posvetovanja zvez fašističnih delodajalcev in delojemalcev, in se zdi, da je zagotovljeno, da se bodo uvedli v tovarnah zaupniki fašistovskih strokovnih zvez. Zaupniki pa bodo imeli točno določene pravice ter bo izključeno vmešavanje v obratno vodstvo in v način dela ter obravnavanje mezdnih in razrednih interesov.

Drobne vesti

Milan, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Papež Pij XI. namerava prepustiti salezijancem staro papeško polno bivališče Castel Gandolfo ter zgraditi v obširnem parku zase in za svoje spremstvo novo palačo z modernimi napravami.

Pariz, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Zdravje Poincarreja se je še nadalje zboljšalo in se ne bodo komikeji več izdajali. Ostal pa bo še nekoliko dni v postelji in še ne sme sprejemati obiskov.

Pariz, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Herriot se je danes z avtomobilom odpeljal na študijsko potovanje v Grčijo. Dospel bo v Atene 16. avgusta. O potnih vtisih bo napisal knjigo.

Milan, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Bivši voditelj fašističnih delavskih sindikatov, delovni minister Rossoni, je bil poleg Scialoja in Longarea imenovan za delegata na prihodnjem zasedanju Društva narodov.

Bukarešta, 6. avg. »Lupta« zatrjuje, da bo angleška vlada podpirala rumunsko stališče na reparacijski konferenci v Haagu.

London, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Kakor pišejo listi, hoče parnik »Mauretania« pri svojem sedanjem potu v Ameriko pobiti rekord parnika »Bremen«.

Sofija, 6. avg. Sofijski listi poročajo iz Nemčije, da je nedavno amnestirani bivši predsednik bolgarske vlade Radoslavov težje obolen in da bo moral ostati v Nemčiji. Radoslavov boluje od raka.

Primorske vesti

Premestitev slovenskih učiteljev. Šolski nadzornik za Primorsko je sporazumno s prosvetnim ministrom odredil, da se premestitve v notranjost Italije tle učitelji: Zorn Franc, didaktični ravnatelj iz Sempasa, Boškin Valerija iz Kanala, Paglavac Emilija iz Ložice, Stres Milena iz Deskel, Krapš Sidonija iz Gorenjega polja, Močnik Katia iz Plavi, Bratuž Anton iz Kala nad Kanalom, Primožič Ludmila iz Zapotoka, Majnik Alojzija iz Šebreljaka, Štuka Franc iz Komna, Lavrenčič Klementina iz Solkana, Vilhar Zora iz Ozeljana, Winkler Alfred iz Bat, Gostiša Rafael iz Idrije, Močnik Franc in njegova soproga Herta, Uršič Franc in soproga Marija iz Boveca, Krajnik Franja iz Opatjega sela, Mahnič Ivan s Slapa, Gerdol Franc iz Kobje glave, Pahor Angela iz Rihemberka, Pavlica Rafaela iz Stomaža, Sfiligoy-Picherle M. iz Standrača. Značilna za vsjo politiko proti narodni manjšini je okolnost, da se med premestenci nahajajo tudi fašisti ali vsaj oportunisti.

Toča je uničila žitna polja v Selcah in Slavini. Obiskala je tudi Koče, Gradec, Petelinje in Nemško vas. Ostala je sama slama; trpela sta tudi žolj in pesa.

Strela je udarila v soboto 27. julija v hlev posestnika Maverja v Grobišču. Poslopje je pogorelo do tal. Škoda je deloma krita z zavarovalnino.

Smrtna kosa. Na Radrtem je umrl bivši župan Filip Kavčič. V Idriji so pokopali 70 letnega rudarja Antona Sulgaja in rudarja Antona Bratusa, starega 48 let. V Gorjanskem je ugrabila jetika 16 letno dekle Olga Dugulino, edino hčerko. V Gorici je umrl Ivan Reščič, oče č. g. l. Reščiča, v starosti 82 let.

Četrte pogorela vas. V sredo 24. julija je nastal v skednju trgovca Ceja v Smihelu ogenj, ki je kmalu zajel devet hiš. Bilo je ob eni popoldne, ko so bili moški na delu; poleg tega še vode ni bilo. Prišli so gasiti iz drugih vasi in tudi vojaštvo. Kljub vsemu trudu je pogorelo devet posestnikov. Le del škode je krit z zavarovalnino. Smihel je pogorel že v četrte; prvič je ogenj uničil vas leta 1888, drugič leta 1914, tretjič 1922 in zdaj četrte.

Konfinacija. G. Rudolfa Vidriha, bivšega kronista »Edinosti«, ki je bil nedavno aretiran v Livornu, kamor je šel obiskat svojega brata, je tržaška konfinacijska komisija obsodila v konfinacijo na neznan otok. G. Vidrih je bil iz Livorna odpeljan naravnost na otok.

Francija uvede zračno policijo

Pariz, 6. avg. (Tel. »Slov.«) Francoski minister za zrakovplovstvo Eynac je uvedel zračno policijo v svrhu kontrole predpisov, posebno glede poletov nad kraji in vojaškimi napravami. Če bodo spuščala rakete s črnim dimom, bo moralo vsako letalo pristati poleg policijskega letala.

75 rudarjev ubitih

Pariz, 6. avg. Po najnovejših poročilih iz Tokija je zahtevala eksplozija v premogovniku v bližini mesta Hokaido težke človeške žrtve. 75 rudarjev je bilo ubitih, 5 težko ranjenih.